

2. svetovna vojna 1939-1945

1. faza 1939-1943 Hitler zmaga,je,

2. faza 1943-1945 Hitler zgublja

<file:///C:/Users/Andrej/Desktop/Nem%C4%8Dija.pdf>

<http://zgodovina-jazon.splet.arnes.si/sodelovanje-in-konflikti-v-20-stoletju/>

Krizna žarišča in vojne danes

Nemško-sovjetski sporazum o nenapadanju

<https://www.youtube.com/watch?v=fo2Rb9h788s>

- Hitler je že v predvojnem času 1935 **uvedel splošno vojaško obveznost** in kršil versajsko pogodbo, argument: **združiti vse Nemce v eno državo** in ustvariti Lebensraum. Nasprotoval je Židom, Slovanom, Romom.
- 1938 je priključil **Sudetski del Češkoslovaške**, 3 mio. Nemcev, 42.000 km².
- Javno je napovedoval zasedbo ruskega ozemlja ter **vojno proti komunizmu**.
Izjavil, da je socializem večji sovražnik od fašizma.
- **Veliki Britaniji in Franciji** ni uspelo doseči trdnega sporazuma s Stalinom, verjeli so, da je močna Nemčija branik pred komunizmom.
- Hitler si je močno prizadeval preprečiti nastanek nove trojne zveze proti Nemčiji. Sprejel je pogajanja s Stalinom.

Ruski minister podpisuje nemško – sovjetski pakt.

Kdo je kriv za 2. svetovno vojno?

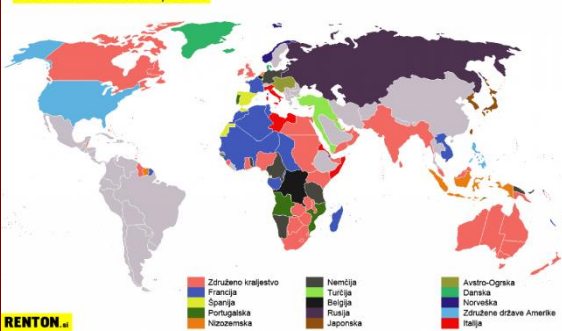
- Josif Stalin je izjavil, da je do II. svetovne vojne prišlo zaradi kapitalističnega imperializma. Razprava.

Kapitalistični
imperializem,
ZDA, VB, Fr., NL...
kolonializem,
bogatenje, kapital

Vzpon nacizma
(Nemčiji odvzeli kolonije
VB, F, plačevala
reparacije in fašizma,
(razočarani nad versajsko
pogodbo))

SZ komunizem
socializem,
navidezna
skupnost, zemljo
tistemu, ki jo
obdeluje

EVROPSKE KOLONIJE, 1914

Cerkev

Leto:	dogodki
1939	Sporazum Hitler- Stalin. Hitler lahko „prosto“ napade Poljsko Napad na Poljsko, začetek vojne
1940	Napad na nevtralnno Dansko, Norveško in na VB, Francijo, Trojni pakt, (Rim-Berlin-Tokio) Italija napade Libijo. SZ napade Finsko.
1941	Napad na SZ, (Leningrad), napad na Yu, Grčijo Japonci napadli Pearl Harbour
1942	Napad na Stalingrad, začetek preobrata v vojni
1943	Kapitulacija Italije, končana vojna v Afriki, poraz Nemcev pri Stalingradu, Teheranska konferenca, govorijo tudi o Yu.
1944	Izkrcanje AA v Normandiji, začetek osvobajanja Evrope, zaključne operacije, RA osvobodi BG,
1945	Kapitulacija Nemčije, osvoboditev koncentracijskih taborišč, bitke na tihomorskem bojišču, Atomski bombi, kapitulacija Japonske.

Napad na Poljsko - začetek druge svetovne vojne, 1.9.1939

- **Napad na Poljsko** (tajna šifra "Fall Weiss" - Bela zadeva) pripravljali že od pomladi 1939. Nemci so uprizorili nekaj obmejnih spopadov, kar je bil izgovor za napad 1. septembra 1939.

Nemški vojaki odstranjujejo zapornico na Poljski meji 1. septembra 1939.

Bliskovita vojna

– letala, tanki, motorizirane enote

- Poljaki so prvi izkusili **Blitzkrieg**, bliskovita vojna.
- Nemški naskok jih je dobesedno pohodil - "nenadni, nepričakovani napadi; lovska in bombniška **letala**,
- cele **divizije tankov**, ki so prodirale obrambne črte ter drvele dalje po 30 ali 40 km na dan;
- brzostrelne topove, ki so se po vijugastih poljskih cestah vozili s hitrostjo 40 milj na uro;

Sovjetsko-finska vojna, 1940

- Jeseni 1939 je Stalin politično pritisnil na Estonijo, Latvijo in Litvo.
- Zahteval je sovjetsko pravico do oporišč na finskem ozemlju. Močnemu pritisku so popustile.
- Zataknilo pa se je pri Fincih. Stalin je novembra ukazal kaznovati neposlušne Fince.
- Sovjetska letala so bombardirala finska mesta.
- Spomladi 1940 je Finska klonila

Nemški prodor v Severno Evropo

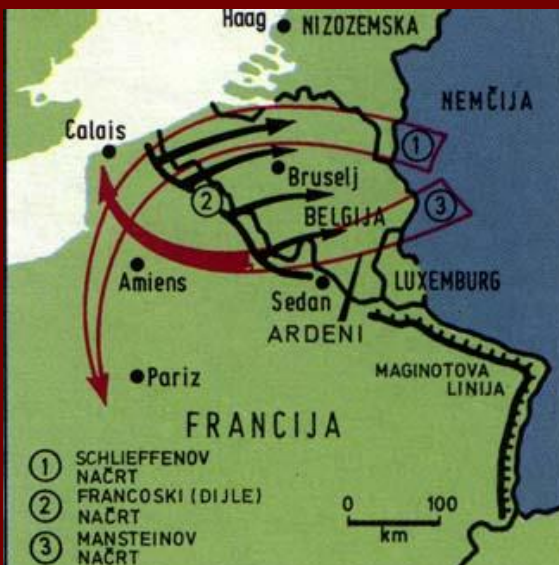
- Spomladi 1940 je Hitler nepričakovano napadel nevtralno Dansko in Norveško.
- S tem je zaprl pot Veliki Britaniji do Baltiškega morja.
- Maja 1940 so se Nemci obrnili proti Beneluxu.

Vse kar je ostalo od mesta Rotterdam, po nemškem napadu

Nemški napad na Francijo, 1940

- Maja 1940 so Nemci s 120 divizijami ali skoraj 2 milijoni vojakov nepričakovano napadli Francijo.
- Da bi se izognili močno utrjeni Maginotovi črti, so napad usmerili čez nevtralne države Luksemburg, Belgijo in Nizozemsko.
- Nizozemci so se branili tako, da so potopili velikanska območja svoje države.
- Junija 1940 je Francijo z juga napadla tudi Italija. Francoska armada, ki je veljala za eno najmočnejših je klonila. Francija je bila premagana.

- Nemci so okupirali severni dve tretjini Francije.
- Del poražene francoske vlade, ki se je umaknil v London in ga je vodil mlad general Charles de Gaulle je začel pripravljati upor.

Umik Angležev iz Francije.

Bitka za Anglijo, 1940

- Prvega julija 1940 se je začel napad na Veliko Britanijo. Načrt napada je predvideval uničenje britanskega letalstva in nato izkrcanje na otočju.
- Nemška letala so močno bombardirala britanska letališča in druge vojaške objekte. Bitke v zraku, radar.

Bombandirani London

- Nemci so 50 dni zaporedoma bombandirali London. 40.000 mrtvih. Maščevanje. Sprva je 45% pilotov zračne obrambe umrlo. Zato so 1942 dodelali zračno obrambo.

Vojna v Afriki 1940-43

- Septembra 1940 je Italija iz Libije začela napad na britanski Egipt.
- Želeli so si pridobiti kontrolo **Sueškega prekopa** in dostop **do naftnih zalog** na Bližnjem vzhodu. Vendar so Britanci odbili napad.
- Italijanom so na pomoč priskočili Nemci, ki jih je vodil eden najbolj izkušenih nemških generalov **Erwin Rommel**. Kmalu po izkrcanju AA v Maroku so Nemci in Italijani 1943 poraženi.

Trojni pakt (Rim - Berlin - Tokio)

- Hitler je pred napadom na vzhod (SZ) utrdil zvezo z Italijo in Japonsko.
- Novembra 1940 so k trojni pogodbi pristopile Madžarska, Romunija in Slovaška, marca leta 1941 pa tudi Bolgarija in Jugoslavija.
- V Jugoslaviji je k trojnemu paktu pristopila vlada, kralj,
- Ljudstvo je demonstriralo in Hitler se je odločil napasti Jugoslavijo in Grčijo.

Podreditev Balkana, 1941

- Hitler je pred napadom na Sovjetsko zvezo želel na svojo stran pridobiti države Jugovzhodne Evrope.
- To območje je bilo idealno za graditev vojaških oporišč, imelo je strateško pomembno lego, dostop do Sredozemlja.
- Iz Balkana se je odprla pot dalje do Sueškega prekopa, Bližnjega vzhoda ter preko Bosporja do Sovjetske zveze.

Demonstracije na Beograjskih ulicah.

- Ukazal je napad na Grčijo in Jugoslavijo 1941 (6.4.) napad na Bg. , Jugoslavijo in Grčijo.
- Napad se imenuje **akcija Marita**.

Mobitel VoLTE 4G+ 45% 20:27

← 🔍 ::

Henry Ford je leta 1941 izdelal avto iz konoplje, ki ga je poganjalo gorivo iz konoplje

Bodieko.si 21/02/2023 13:37

Leta 1941 je po skoraj desetletju raziskovanja tega področja Henry Ford izdelal in predstavil avtomobil iz plastike iz konoplje in drugih rastlinskih materialov, ki ga je poganjalo gorivo iz konoplje.

◀ ○ ◻

Napad na Sovjetsko zvezo - "Barbarossa"

- Hitler si je do konca maja 1941 podredil balkanske države. Navsezgodaj **22. junija 1941** se je začel nemški napad na Sovjetsko zvezo.
- Na vzhodu je želel Nemcem zagotoviti nov življenjski prostor. **Sovražil je komunizem** in ga hotel uničiti. Vabile so ga **sovjetske bogate zaloge nafte in ukrajinsko žito**.
- Nemški prodor je bil usmerjen proti **Stalingradu Moskvi** in **Leningradu**.

Napad »Barbarossa«.

- Čez mejo je zgrmela tri milijonska armada, organizirana v 150 nemških divizijah.
- Nemški prodor je bil usmerjen v treh smereh - proti naftnim zalogam pod **Kavkazom, Stalingrad**
- proti **Moskvi** in
- za zaščito levega boka proti Leningradu.

- Kljub temu pa nemški načrti niso uspeli.
- Nemci so dobili nasprotnika tudi na vzhodu. Borili so se torej proti Veliki Britaniji na zahodu in proti Sovjetski zvezi na vzhodu.

Vojna postane svetovna

- 7. decembra 1941 so Japonci brez vojne napovedi napadli ameriško vojaško oporišče Pearl Harbour na Havajskem otočju.
- S tem so vstopile v vojno tudi ZDA.
- Istočasno so Japonci napadli tudi Filipine in Malajski polotok. Ogrozili so britansko oporišče Singapur.
- V nekaj mesecih se je Japonska nevarno približala Avstraliji. Z zasedbo ogromnih ozemelj pa si je zagotovila oskrbo s pomembnimi surovinami, z nafto, kavčukom, kositrom.

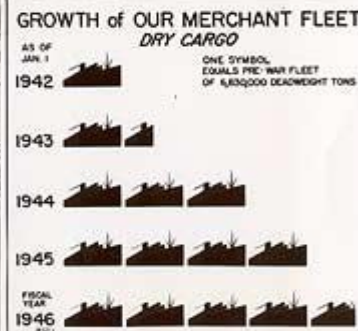
Dan sramote

Ameriški predsednik Roosevelt podpisuje vojno napoved Japonski.

Vojna na Atlantiku

- Vojna na Atlantiku je bila prva zadeva, ki so jo zavezniki skušali izboriti.
- **Winston Churchill:** *"Bitka za Atlantik je bila ključno dejanje v II. svetovni vojni. Niti za trenutek ne smemo pozabiti, da je vse, kar se je dogajalo na kopnem, morju ali v zraku, bilo odvisno od njenega izida."*

Zakaj je bilo leto 1942 prelomno ?

- Ameriška, britanska in sovjetska vojska so se povezale v boju proti silam osi.
- Leta 1942 so zavezniki prešli v protinapad in razvili zračno obrambo.
- Na vseh bojiščih so izbojevali bitke, ki so pomenile prelom v drugi svetovni vojni.

BITKA PRI STALINGRADU

**Nemčija – SZ;
tanki, topništvo,
letala; nemška
vojska se prične
umikati iz V
Evrope**

BITKA PRI MIDWAJU

**ZDA in Japonska;
letalonosilke,
ZDA dosežejo
premoč v vojni
proti Japonski**

BITKA PRI EL ALAMEINU

**Nemčija/Italija –
Velika Britanija;
tanki, letala, poraz
Nemcev , prodor
zaveznikov proti
Italiji**

Vzhodno bojišče, bitka za Stalingrad 1942/43

- Novembra 1942 je **Rdeča armada** zbrala sile in začela protinapad. Obkolila je več kot 330.000 nemških vojakov, ki so jih oskrbovali z letali iz zraka. Obroč se je vse bolj stiskal. Zmanjkalo je hrane in streliva.
- **Stalingrad** je bil povsem porušen, bitka za Stalingrad pomeni preobrat v 2. svetovni vojni.

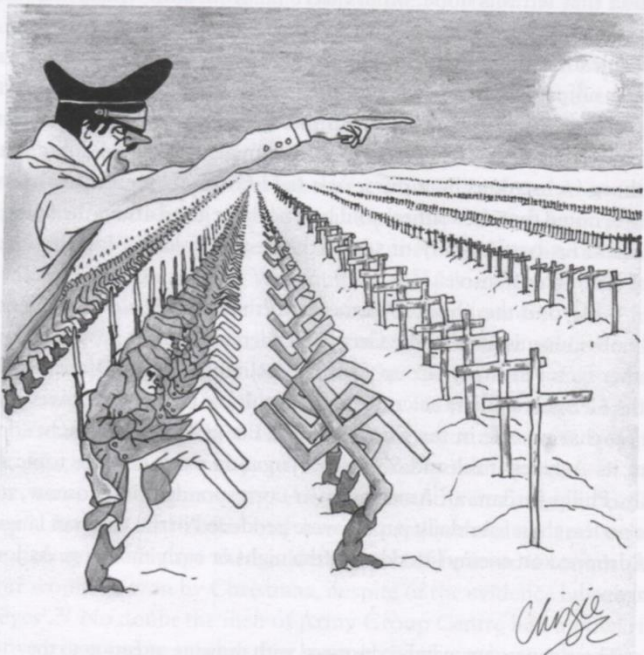
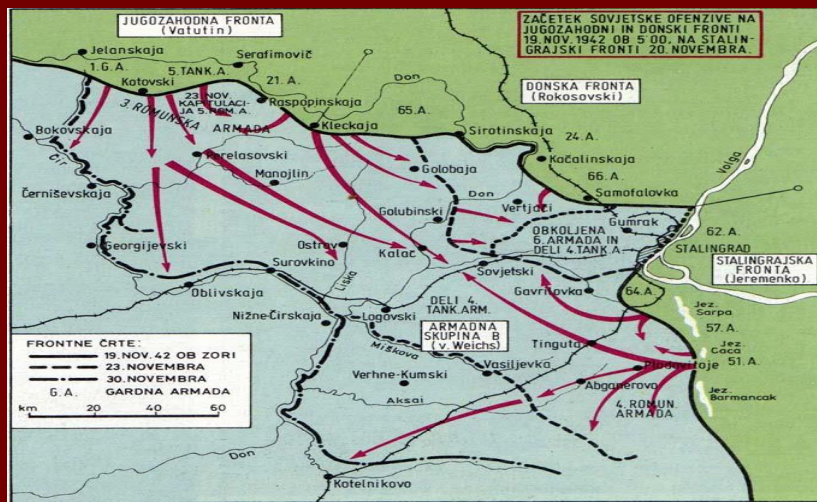

Figure 9.2 A Soviet propaganda leaflet dropped to German soldiers with the title

- Avg. 1942 Napad na Stalingrad, RA je (1,1 mio. vojakov) obkolila 330.000 Nemskih vojakov, ki jim Hitler ni dovolil umika.
- 2. februarja 1943 je general von Paulus pred Stalingradom podpisal vdajo 91000 vojakov. Sovjeti so jih poslali v Sibirijo, od koder se jih je po vojni vrnilo okoli 6000. (1,5%).
- Zmaga pri Stalingradu „mesto heroj“ (Volgogradu) je imela velik vojaški pomen, **okupiranim ljudstvom je vlila upanje na zmago.** Rdeča armada je nadaljevala s prodorom na zahod. Tako sta se poleti 1943 pri Kursku, na razmeroma ozkem prostoru spopadli dve tankovski armadi v boju sodelovalo 6000 tankov.

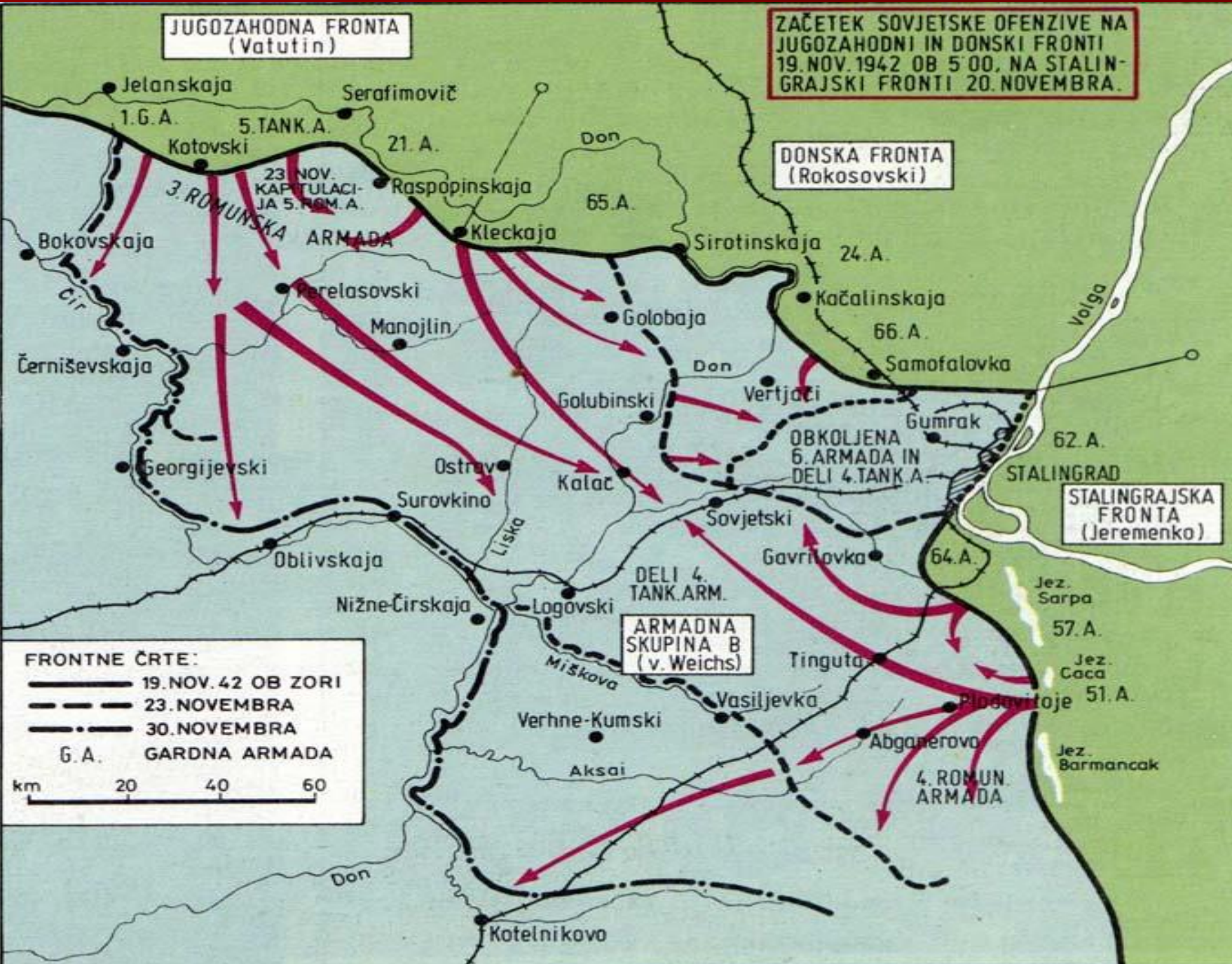

JUGOZHODNA FRONTA
(Vatutin)

ZAČETEK SOVJETSKE OFENZIVE NA
JUGOZHODNI IN DONSKI FRONTI
19. NOV. 1942 OB 5:00, NA STALIN-
GRAJSKI FRONTI 20. NOVEMBRA.

DONSKA FRONTA
(Rokosovski)

STALINGRAJSKA
FRONTA
(Jeremenko)

FRONTNE ČRTE:

- 19. NOV. 42 OB ZORI
- - - 23. NOVEMBRA
- · - 30. NOVEMBRA

G. A. GARDNA ARMADA

km 20 40 60

Vojna v Afriki, končana že 1943

- Po nemških uspehih generala Rommla v severni Afriki so Britanci konec leta 1942 pri El Alameinu začeli velik protinapad.
- Nemško-italijanske enote so se umaknile v Libijo. Istočasno pa so se v Maroku in Alžiriji izkrcale ameriške in britanske enote.
- Zavezniškim silam sta poveljevala ameriški in angleški general Dwight Eisenhower in Bernard Montgomery. To je bila operacija "Bakla,,.

Kapitulacija Italije, 1943

- Poleti 1943 so združene britanske in ameriške sile napadle Italijo. Po nemškem umiku je italijanska obramba kmalu razpadla. Italija je prva kapitulirala, sept.1943.
- To je bilo usodno za Mussolinijev fašistični režim, ki ga je omajal poraz v severni Afriki.

Italijanski samostan Monte Cassino v ruševinah, po tem ko ga je do tal porušilo zavezniško letalstvo. Bitka za Monte Cassino je bila ena najbolj krvavih bitk na italijanskem bojišču.

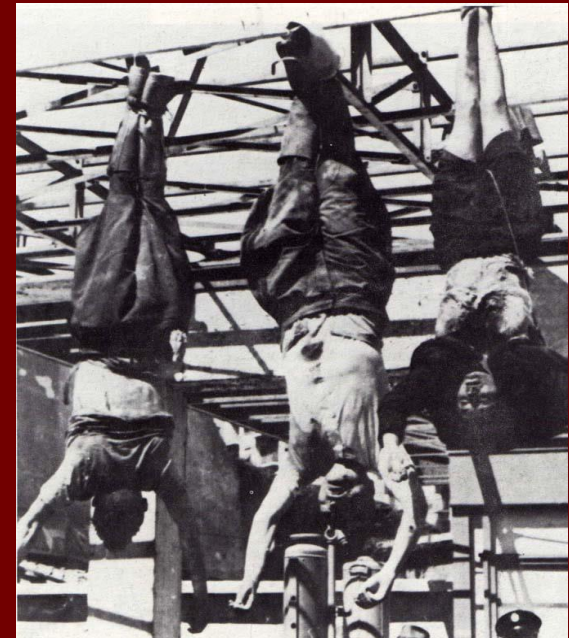

: Napredovanje zaveznikov v Italijo.

- Takoj po Mussolinijevem padcu je italijanski kralj imenoval novo vlado, ki se je začela pogajati z Anglo-Američani o koncu sovražnosti.
- Po kapitulaciji 3. 9. 1943 so Nemci okupirali severno Italijo in zaprli zaveznikom pot proti Rimu. Boji so trajali naslednjih osem mesecev.

Izkrcanje zaveznikov na Siciliji.

: Mussolini, ki so ga obesili Italijanski partizani.

Diplomatska dejavnost med vojno

- Leto 1943 je bilo prelomno za vse vpletene, zato so slednji v Teheranu organizirali teheransko konferenco. (Iran). Tam so Churchill, Roosevelt in Stalin, ki je bil prvič povabljen na zavezniško konferenco, razglabljali o odprtju druge fronte, ki bi razbremenila vzhodno fronto, Stalin je zahteval.
- Zaveznikom AA je že primanjkovalo vojakov, imeli so orožje, Stalin pa je „obljubil“ vojsko. Nemci se niso hoteli predati.
- Stalin se je zavzel za sovjetski vpliv v baltskih državah in v vzhodni Evropi. Prvič so govorili o Jugoslaviji in vojaško podprli TITA.
- V drugi polovici leta 1943 so zavezniki začeli napredovati na vseh frontah, proti koncu leta 1944 je kazalo, da bo vojne kmalu konec.
- Potrebno je bilo razmišljati o novi evropski ureditvi. (vpliv velesil)
- V ta namen je bila februarja 1945 organizirana jaltska konferenca, med katero so Stalin, Churchill in Roosevelt razpravljali o sklepnih etapah vojne in povojni razdelitvi Nemčije, ter o „železni zavesi“. (ZDA:SZ).
- Voditelji so razpravljali tudi o povojni ureditvi, o ustanovitvi Organizacije združenih narodov.

Kako so potekale sklepne operacije v Evropi

- **Julija 1943 se je zavezniška vojska izkrcala na Siciliji.**
- **8. septembra 1943 je Italija kapitulirala.**
- **Stalin je zahteval odprtje druge fronte.**
- **6. junija 1944 so se zavezniki izkrkali v Normandiji – Dan D.**
- **Avgusta 1944 je bil osvobojen Pariz, septembra Francija, Belgija, Luksemburg in Nizozemska.**

TEHERANSKA KONFERENCA

TEHERAN, IRAN 1943 - VELIKI TRIJE

JALTSKA KONFERENCA

JALTA, UKRAJINA 1945

Izkrcanje v Normandiji - preboj "atlantskega zidu,, 6.6. 1944 „Day D“

<https://www.youtube.com/watch?v=DSKerypwUDM>

- Po kapitulaciji Italije so se zavezniki začeli pripravljati na odprtje druge fronte na zahodu. Zbrali so ogromno **vojaško silo: kopenske, letalske in pomorske enote ter 3,5 milijona vojakov.**
- **6. 6. se je začela operacija "Overlord"** - izkrcanje v Normandiji. Bila je največja pomorska in kopenska vojaška operacija v zgodovini, zaradi močne nemške obalne obrambe - **atlantskega zidu** - zahtevala veliko žrtev.

Zaključne operacije

- Od pomladi 1944 so zavezniki z bombnimi napadi uničevali industrijska središča v Nemčiji. Nemci so vso pomembno industrijo preselili v podzemne dvorane, predore, rudnike in še vedno oskrbovali vojsko.
- Nem. mesta so noč in dan bombardirali. Ker se Nemci niso vdali, je prevladalo mnenje, da je potrebno ubiti vse do zadnjega Nemca.
- Konec leta 1944 je v Nemčiji že prevladalo spoznanje, da je vojna izgubljena.
- Bombardiranje Dresdna (Saška), 240 Lancastrov, 500 bombnikov, 24.000 mrtvih v napadu, na 1000 skuhanih v zakloniščih. Dresdenčani bi ubili Hitlerja, če bi ga dobili v roke.
- Primanjkovalo je vsega. Naglo je pešala tudi proizvodnja za vojaške potrebe. Za vojake so novacili celo do 16 let in nad 60 let stare moške.

25. aprila 1945 so se **zavezniki srečali** na reki Labi.

Prve dni maja 1945 so sovjetske enote osvobodile **Berlin**.

9. maja 1945 je začela veljati **kapitulacija Nemčije**. **Vojna v Evropi se je končala**.

Zlom Nemčije

- Medtem se je začela **zadnja velika bitka druge svetovne vojne - bitka za Berlin**. Rdeča armada je mesto napadla s 6000 oklepniki, 8000 letali, 40000 topovi. Nemška vojska, ki je še vedno štela okoli milijon vojakov, se je z Odre umaknila proti Berlinu, ki so ga enote Rdeče armade 25. aprila 1945 obkolile.
- Istega dne sta se pri reki Labi (Leipzig) **srečali sovjetska in ameriška vojska**. Nemčija je bila presekana na dvoje. Obramba Berlina je kapitulirala 2. maja. Pred padcem Berlina je Hitler z najožjimi sodelavci 30. aprila naredil samomor. Oblast je izročil generalu Karlu Dönitzu. Ta je začel pogajanja o vdaji.

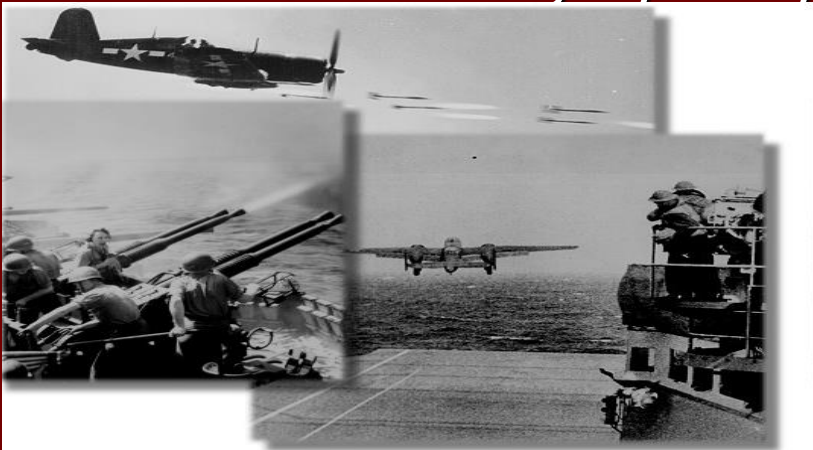

- Dokument o vdaji so podpisali dvakrat - v ameriškem in ruskem poveljstvu. Tretjega rajha ni bilo več.
- Nemška vojska je povsod položila orožje, razen na zahodu Češkoslovaške in na severu Slovenije. Tam so se boji nadaljevali do sredine maja. Nemci in njihovi sodelavci se niso želeli predati Rdeči armadi in so hiteli k zahodnim zaveznikom.

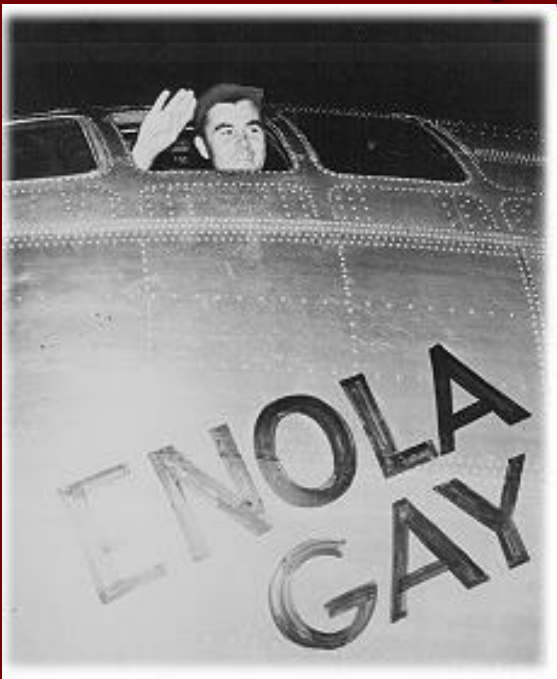
Sovjetska zastava na nem.
Parlamentu, Berlin, 2. 5. 1945.

- Po kapitulaciji Nemčije je vojna še vedno divjala na tihomorskem bojišču. Američani so izračunali, da ob tako žilavi Japonski obrambi še najmanj leto dni ne bi mogli **zasesti Japonske**, žrtve pa bi preštevali v deset tisočih.
- **Kamikaze:** Beseda v japonščini pomeni "božji veter".
- *Pilot, ki je sedel v letalo se je zavestno odločil, da čim več škode povzroči sovražniku s tem, da se z letalom, polnim razstreliva, **zaleti v sovražnikovo ladjo**. S tem je pilot zavestno žrtvoval svoje življenje. Zadnjič so kamikaze na bojni polet poletele 9. avgusta 1945*

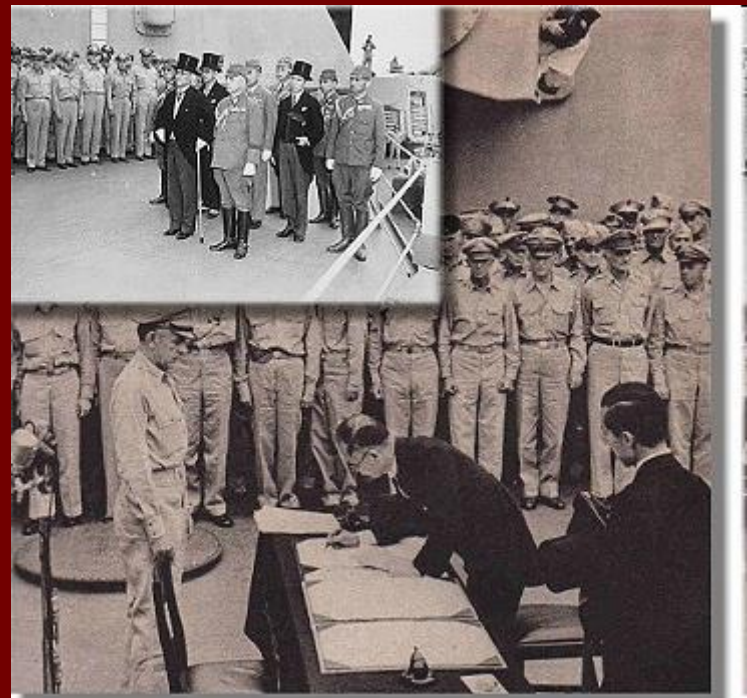
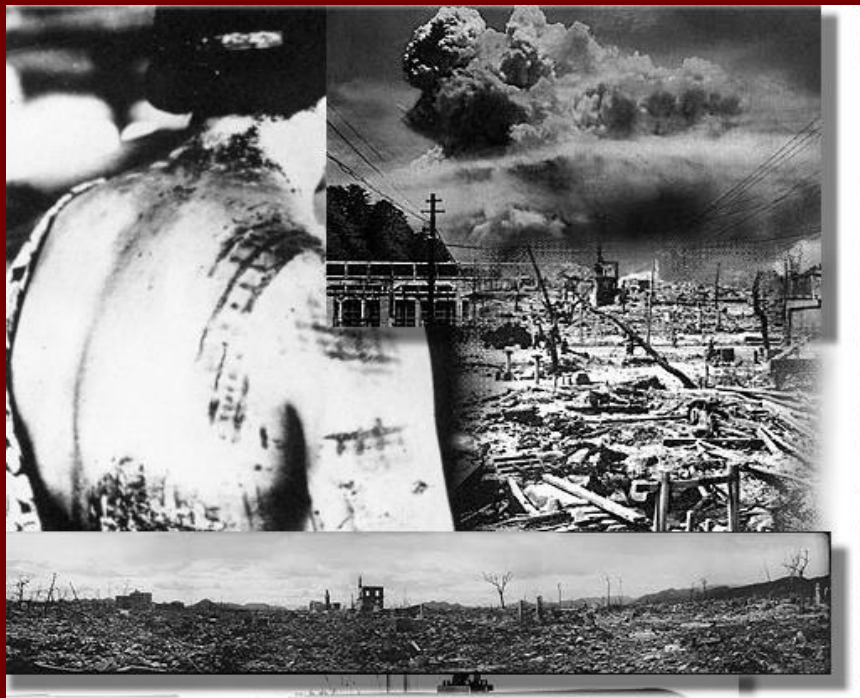

"Little Boy" in "Fat Boy"

- Julija 1945 Američani zaključili projekt "Manhattan", ko so v puščavi v Novi Mehiki uspešno preizkusili novo orožje - atomsko bombo. Predsednik **Harry Truman**, ki je nasledil aprila 1945. leta umrlega Roosevelta, je na podlagi vojaškega svetovanja odobril nenapovedani napad na japonski mesti **Hirošima in Nagasaki** z atomskim orožjem. Rezultati so bili grozljivi.

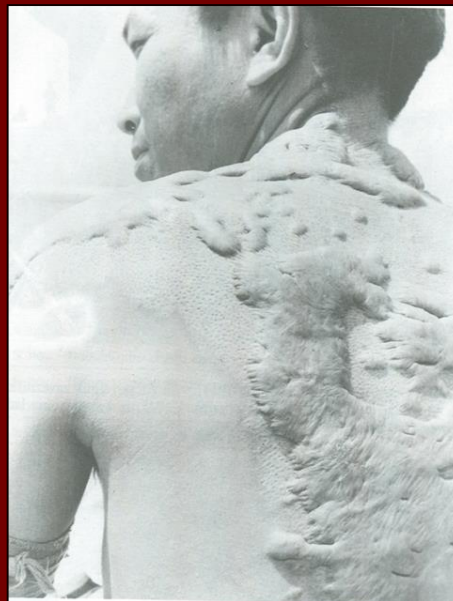
- 6. avgusta 1945 je letalo Enola Gay poneslo prvo atomsko bombo v zgodovini, imenovano "Little boy". Odvrgli so jo na **Hirošimo** - pomembno industrijsko središče blizu Tokia.
- Tri dni pozneje so podobno bombo, imenovano "Fat boy", odvrgli še na **Nagasaki**.
- **2. septembra 1945** s kapitulacijo Japonske se je končala druga svetovna vojna, uporaba atomske bombe pa je napovedala obdobje hladne vojne.

ATOMSKA BOMBA

- v ZDA so atomsko bombo razvijali s tajnim programom Manhattan,
- bombo so 16. julija 1945 prvič preizkusili v puščavi v Novi Mehiki,
- 6. avgusta 1945 so Američani prvo bombo (imenovano Little boy) odvrgli nad Hirošimo,
- 9. avgusta 1945 so bombo (imenovano Fat man) odvrgli še nad Nagasakijem,
- leta 1952 so Američani preizkusili vodikovo bombo, ki je več stokrat močnejša od prvih dveh bomb.

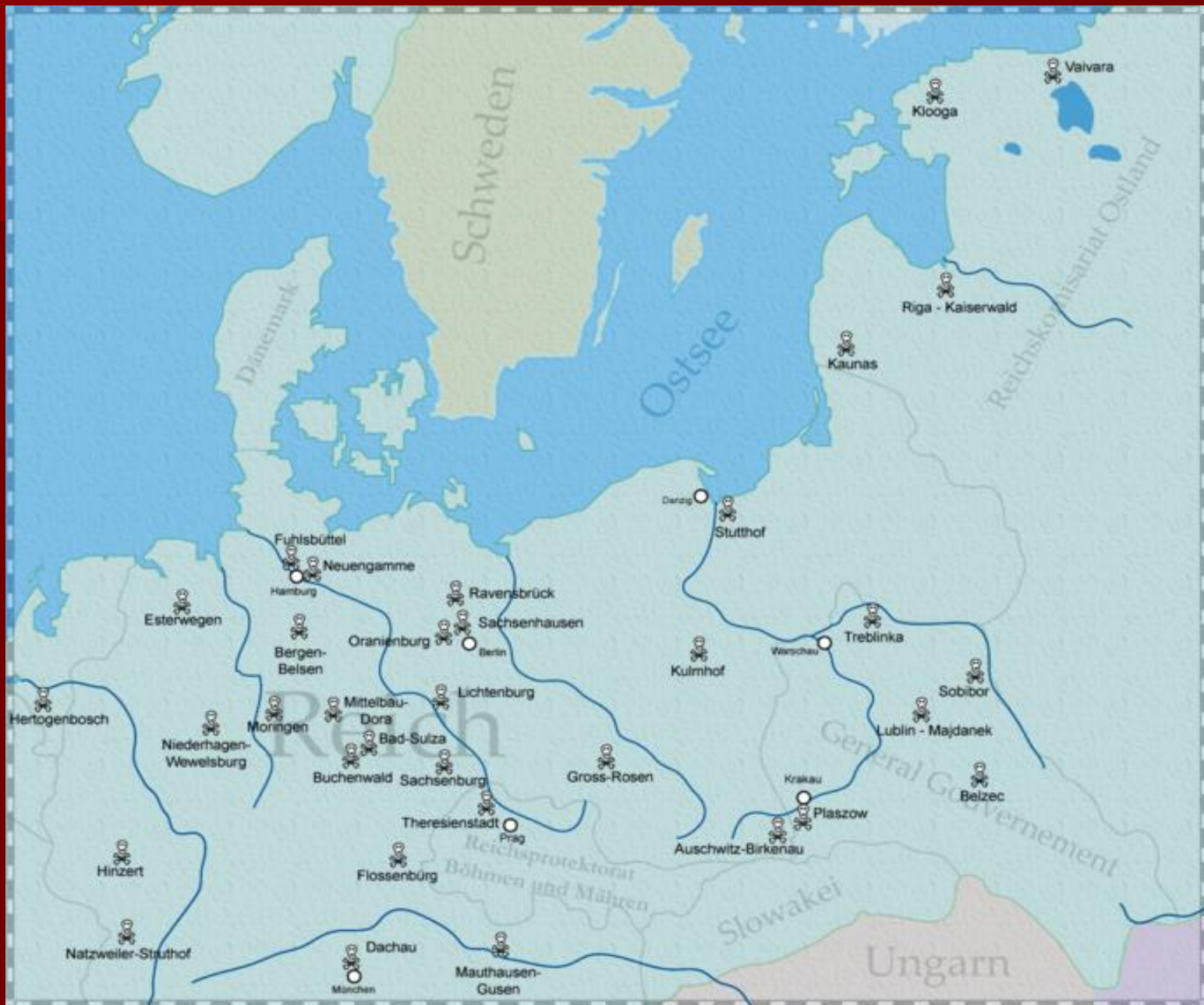

**Posledice atomske
bombe ...**

film

Koncentracijska taborišča

- Koncentracijsko taborišče je ustanova, kjer so pridržani oz. izolirani politični nasprotniki ali ljudje drugih etničnih, verskih ali socialnih pripadnosti.
- Priprtje je največkrat izvedeno brez vsakršne sodbe in brez možnosti obrambe, ugovora ali preizkusa razlogov za pripor, najhujša so bila na Poljskem in Nemčiji:
- Dachau, Mauthausen, Auschwitz....

Krematorij v Dachavu

Taboriščniki v Mauthausnu po osvoboditvi, Avstrija 1945.

Rezultati predsodkov, antisemitizma,

- Deveti maj najpogosteje razumemo kot dan, ko naj bi nastopilo leto nič.
- Za poraženim italijanskim fašizmom in nemškim nacizmom so ostale ruševine, izpraznjena koncentracijska taborišča, predvsem pa milijoni mrtvih, pogrešanih, ranjenih in osirotelih. Pričela se je gospodarska in politična obnova opustošene Evrope, a hkrati tudi hladna vojna, železna zavesa in EU.

Obračun vojne

- Zajela je več kot 60 držav, skoraj vsak 2 moški je bil mobiliziran.
- trajala je 6 let in 1 dan,
- uporabljenih je bilo največ bojnih sredstev v zgodovini,
- stroški vojne so znašali 2 550 000 000 000 dolarjev in je bila petkrat dražja od prve svetovne vojne

- Povzročila skoraj 60 mio. žrtev , ali 10 % na udeležene države
- 35 mio. ranjenih, 3 mio. pogrešanih.
- Skoraj ni bilo družine, ki bi nekoga izgubila.
- Konfliktov, zaradi katerih je nastala ni rešila.
- Uporabljeno jedrsko orožje, genocidi, koncentracijska taborišča ...
- ZDA so iz vojne prišle kot gospodarska velesila, porušene evr. države so se ji lahko samo podredile

Opustošenje po vojni

država	vojaki	civilisti
Sovjetska zveza	13,6 mio	7,7 mio
ZDA	292.131	—
Velika Britanija	271.311	60.595
Francija	205.707	173.260
Poljska	320.000	4,2 mio
Jugoslavija	410.000	1,28 mio
Japonska	1,14 mio	953.000
Nemčija	3,3 mio	2,8 mio

Število žrtev vojne v nekaterih državah (mio = milijon)

Vojna z največ žrtvami v zgodovini.
Uničena naselja, prometne povezave,
gospodarstvo.
Preseljevanja ljudi, iskanje svojcev,
maščevanja in obračunavanja.
Pomanjkanje v Evropi (črni trg, Rdeči
križ in človekoljubne organizacije).

»Po Evropi se je pretakal divji tok razburjenih preživelih ljudi. /.../ Mnogi niso niti vedeli, kam naj gredo. Preživeli so nadaljevali svoje romanje brezupa, spali so ob cestah in železniških postajah, upajoč na naslednji vlak /.../. Gnalo jih je upanje. /.../ Morda jim bo kdo lahko povedal, kje najdejo ženo, mater, otroke ali brata /.../. Želja, da bi našli svoje najbližje, je bila močnejša kot lakota, žeja ali utrujenost.«

(Simon Wiesenthal, 1950)